

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Miloslava Výborného a soudců JUDr. Michala Mazance a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobkyně: **I. K.**, zast. JUDr. Ladislavem Kolačkovským, advokátem se sídlem Opletalova 1535/4, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 22. 5. 2017, čj. MPSV-2017/107977-913, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 2. 2. 2018, čj. 56 Ad 12/2017-30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalovaný **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 2 100 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí k rukám jejího zástupce.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Úřad práce ČR - krajská pobočka v Českých Budějovicích rozhodnutím ze dne 25. 10. 2016, čj. 51997/2016/STR, snížil žalobkyni příspěvek na péči podle § 5 a § 7, v souladu s § 14 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“) z částky 8 800 Kč na částku 4 400 Kč. Žalovaný toto rozhodnutí shora specifikovaným rozhodnutím změnil tak, že příspěvek na péči byl žalobkyni z částky 8 800 Kč na částku 4 400 Kč změněn podle § 7 zákona o sociálních službách, v souladu s § 14 odst. 4 téhož zákona.

[2] Krajský soud rozhodnutí žalovaného pro nepřezkoumatelnost zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Mezi stranami bylo sporné, zda žalobkyně je či není schopna zvládat základní životní potřebu – výkon fyziologické potřeby. Krajský soud se neztotožnil se závěry posudkové komise, převzatými žalovaným do napadeného rozhodnutí, protože žalobkyně nejméně 3 dny v týdnu tráví ve škole či v zaměstnání, pravidelně se účastní sportovních akcí (závodí na tricyklu), pravidelně navštěvuje prarodiče. Jejím převažujícím sociálním prostředím, kde tráví většinu svého života, proto není bydliště, kde používá uzpůsobené WC. Žalobkyně je i přes své postižení aktivní a navštěvuje celou řadu zařízení, která nemají toalety uzpůsobené jejím potřebám. S uvedeným se posudková komise vypořádala toliko konstatováním, že žalobkyně tráví převážný čas v místě bydliště, kde má možnost užít příslušné facilitátory. Takové hodnocení zvládání základní životní potřeby (výkon fyziologické potřeby) nelze podle krajského soudu považovat za řádné a prezkoumatelné. Komise je povinna se zvládáním této základní životní potřeby zabývat komplexně, nikoliv izolovaně s odkazem na interní metodiku, která není závazným právním předpisem.

[3] Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci. Žalovaný, potažmo posudková komise, nijak nezohlednili skutečnost, že žalobkyně významnou část svého života tráví v prostředí, které není uzpůsobeno jejím potřebám. Skutečnost, že doma využívá speciálně upravené WC, nemůže automaticky vést k závěru, že výkon fyziologické potřeby zvládá. Za situace, kdy z důvodu studia, docházky do zaměstnání či výkonu osobních aktivit, je žalobkyně nucena navštěvovat i jiné toalety neodpovídající jejím potřebám, nelze než konstatovat, že schopnost žalobkyně zvládat výkon fyziologické potřeby žalovaný (posudková komise) nezjistil řádně. Též nebylo možné konstatovat, že je žalobkyně schopna výkon fyziologické potřeby zvládat s facilitátory, když je má v požadované míře dostupné pouze doma. V řízení nebylo prokázáno, že by žalobkyně měla facilitátory k dispozici i mimo domov. Skutečnost, že žalobkyně i přes svůj handicap zvládá další aktivity mimo své bydliště, jí nemůže být kladena k tíži.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobkyně

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost.

[5] Stěžovatel v kasační stížnosti uznal, že přirozeným sociálním prostředím žalobkyně není pouze domov, ale i škola a zaměstnání. Namítl, že to ale nic nemění na skutečnosti, že se podle zákona o sociálních službách funkční schopnost hodnotí s využitím facilitčních prostředků; s využitím těchto prostředků je žalobkyně schopna výkon fyziologické potřeby zvládnout. Doplnil, že tato základní životní potřeba byla hodnocena jako zvládaná i při minulém posouzení stupně závislosti žalobkyně v roce 2012 a v odvolání nebylo namítáno, že by tuto potřebu nezvládala.

[6] Stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil.

pokračování

[7] Žalobkyně ve vyjádření ke kasační stížnosti upozornila na nepřesnosti v kasační stížnosti. Dále uvedla, že její schopnost vykonávat základní fyziologickou potřebu mimo domov je velmi omezena a v podstatě bez pomoci nemožná. Bezbariérové toalety nejsou v jejím okolí samozřejmostí, je proto nucena využívat běžné toalety, kde vždy potřebuje pomoc druhé osoby. Žalobkyně se domnívá, že je nutné posuzovat věc v kontextu prostředí, v němž se pohybuje, a reálného stavu v jejím přirozeném sociálním prostředí. Při minulém šetření bod „fyziologické potřeby“ nenamítala, protože v té době studovala na Obchodní akademii pro tělesně postižené v Jánských Lázních. Tato škola je plně bezbariérová a studenti mají k dispozici jak osobní asistenci, tak zdravotní personál; dopomoc na toaletu pro nebyla potřeba v takové míře.

[8] Žalobkyně navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížností uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[10] Jediná stěžovatelova námitka spočívá v argumentaci, že se funkční schopnost hodnotí s využitím facilitačních prostředků a s využitím těchto prostředků je žalobkyně schopna výkon fyziologické potřeby zvládnout.

[11] Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že podle § 9 odst. 5 věty druhé zákona o sociálních službách se skutečně *[f]unkční schopnosti hodnotí s využíváním zachovaných potenciálů a kompetencí fyzické osoby a využíváním běžně dostupných pomůcek, prostředků, předmětů denní potřeby nebo vybavení v domácnosti, veřejných prostor nebo s využitím zdravotnického prostředku (tzv. facilitátory)*. V první části kasační námítky proto lze dát stěžovateli za pravdu. Sporným ale je, zda lze obecně konstatovat, že je žalobkyně s využitím facilitačních prostředků schopna zvládnout základní fyziologickou potřebu.

[12] Nejvyšší správní soud při posouzení otázky, týkající se zdravotního stavu, musel vycházet z odborných posudků. Jak správně uvedl již krajský soud, posouzení zdravotního stavu je věcí odborněmedicínskou, k níž nemají soudy potřebné odborné znalosti, a proto vždy vychází z vyjádření subjektů, které ony znalosti mají. Z tohoto důvodu soudy kladou při hodnocení posudků zvýšený důraz na jejich jednoznačnost, úplnost a přesvědčivost (srov. rozsudek NSS ze dne 4. 12. 2013, čj. 3 Ads 24/2013-34). Je na soudu aby posoudil, zda posudek splňuje požadavek úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti a zda se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi. Takový posudek je zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné znalosti z oboru posudkového lékařství (srov. rozsudek NSS ze dne 10. 3. 2016, čj. 7 Ads 18/2016-23, a judikaturu v něm citovanou).

[13] V lékařských posudcích, které byly vypracovány za účelem posouzení stupně závislosti žalobkyně, byla životní potřeba – výkon fyziologické potřeby [§ 9 odst. 1 písm. g) zákona o sociálních službách] hodnocena takto. V posudku o zdravotním stavu ze dne 1. 8. 2016 lékař pouze konstatoval, že žalobkyně „zvládne očistu po použití WC“. V posudku ze dne 8. 2. 2017, který byl vypracován v reakci na odvolání, posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Českých Budějovicích uvedla: „Je zde dále namítáno, že WC zvládá posuzovaná jen v upraveném prostředí, toto doma k dispozici má, v cizím prostředí nikoliv. Míra pomoci se hodnotí v přirozeném sociálním prostředí, to je především doma. Do školy chodí posuzovaná 1x týdně, do práce 2x týdně, i pokud v těchto prostředích má problém WC zvládnout, pak v převažující době má k dispozici vhodné facilitátory, tedy vhodný WC, aby výkon fyziologické potřeby zvládla sama. Zvládání ZŽP se přitom hodnotí s využitím facilitátorů, aniž (a to dle metodiky LPS) posuzující zjišťují, zda je posuzovaná osoba má či nemá k dispozici.“ Posudková komise na tomto závěru setrvala i v doplnění posudku ze dne 5. 4. 2017. Z citovaného je zřejmé, že nebylo zkoumáno, zda žalobkyně zvládá, byť s facilitátory, výkon fyziologické potřeby i mimo domácí prostředí, ve kterém se pohybuje poměrně často. I toto prostředí je přitom jejím přirozeným sociálním prostředím; jak konstatoval krajský soud a stěžovatel uznal v kasační stížnosti. Proto je potřeba hodnotit, zda a jak žalobkyně zvládá výkon této základní životní potřeby ve svém přirozeném sociálním prostředí jako celku, tj. i mimo domácí prostředí. To však žádný z lékařských posudků nezkoumal a netvrdí to ani stěžovatel v kasační stížnosti. Jeho kasační námitka se tak míjí s rozhodovacími důvody krajského soudu. Výsledky dřívějšího posouzení stupně závislosti žalobkyně nejsou v nyní souzené věci relevantní.

IV. Závěr a náklady řízení

[14] Pro uvedené dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je nedůvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. O věci přitom rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Naopak žalobkyně byla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto jí zdejší soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti přiznal. Náklady v jejím případě tvoří odměna a hotové výdaje jejího zástupce, přičemž výše odměny za jeden úkon právní služby činí 1 000 Kč [§ 7 ve spojení s § 9 odst. 2 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Nejvyšší správní soud proto žalobkyni přiznal částku 1 000 Kč za jeden celý úkon právní služby spočívající v podání ve věci samé – vyjádření ke kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu] a částku 500 Kč za seps vyjádření k návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti [§ 11 odst. 2 písm. a) a odst. 3 advokátního tarifu]. K těmto úkonům právní služby soud připočetl paušální náhradu hotových výdajů zástupce žalobkyně ve výši 600 Kč za dva úkony (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Celkem tedy náleží na odměně a náhradě hotových výdajů spojených se zastoupením žalobkyně částka 2 100 Kč. Tuto částku je stěžovatel povinen uhradit do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobkyně.

pokračování

P o u ě n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 1. srpna 2019

JUDr. Miloslav Výborný
předseda senátu